

УДК 378.016:614.88

DOI <https://doi.org/10.32782/NSER/2025-1.06>

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Пономаренко Вадим Юрійович

викладач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Рівненського державного гуманітарного університету

ORCID ID: 0009-0005-9894-1240

Педагогіка є фундаментальною складовою процесу навчання домедичної допомоги, оскільки саме методика викладання визначає рівень засвоєння знань і практичних навичок. У статті детально розглядаються ключові педагогічні концепції, які застосовуються у навчанні першої допомоги, зокрема використання активних і інтерактивних методів. До них належать кейс-методи, симуляції, рольові ігри та тренінги, що забезпечують ефективне засвоєння матеріалу завдяки безпосередньому залученню учасників у навчальний процес.

Важливим аспектом є мотиваційний компонент, який визначає ефективність засвоєння знань і навичок. Без належної мотивації навіть найкращі методики навчання можуть не дати бажаного результату.

Внутрішня мотивація базується на усвідомленні важливості домедичної допомоги та особистій відповідальності, тоді як зовнішня – на заохоченнях, сертифікації та кар'єрних перспективах.

Емоційна залученість сприяє кращому запам'ятовуванню та формуванню відповідальності. Інтерактивні методи, такі як симуляції та рольові ігри, допомагають не лише отримати знання, а й виробити впевненість для дій у критичних ситуаціях.

Окрему увагу приділено розгляду питання тренування емоційної стійкості, що є критично важливим для здатності швидко приймати рішення у стресових ситуаціях. Для цього застосовуються методи моделювання реальних умов – навчання з використанням манекенів, симуляційних центрів, сцен із імітацією травм, що максимально наближені до справжніх екстрених ситуацій. Такий підхід дозволяє мінімізувати ризик паніки та розгубленості під час надання допомоги в реальних умовах.

Додатково у статті розглянуто міждисциплінарний підхід до навчання першої допомоги, який поєднує педагогіку, медицину та психологію. Залучення медичних знань дозволяє глибше розуміти фізіологічні та анатомічні аспекти надання допомоги, тоді як психологічні методи сприяють розвитку стресостійкості, комунікативних навичок та впевненості у власних діях.

Ключові слова: домедична допомога, методи навчання, симуляції, тренінги, кейс-методи, мотивація, активне навчання, інтерактивні технології, навчальні підходи, стресостійкість, міждисциплінарний підхід, практичні навички.

Ponomarenko V. Yu. Latest approaches to forming home health care skills in higher education students

Pedagogy is a fundamental component of the first aid training process, since it is the teaching methodology that determines the level of knowledge and practical skills acquisition. The article examines in detail the key pedagogical concepts used in first aid training, in particular the use of active and interactive methods. These include case methods, simulations, role-playing games and trainings, which ensure effective learning of the material due to the direct involvement of participants in the learning process.

An important aspect is the motivational component, which determines the effectiveness of learning knowledge and skills. Without proper motivation, even the best teaching methods may not produce the desired result.

Internal motivation is based on the awareness of the importance of first aid and personal responsibility, while external motivation is based on incentives, certification and career prospects.

Emotional involvement contributes to better memorization and the formation of responsibility. Interactive methods, such as simulations and role-playing games, help not only to gain knowledge, but also to develop confidence for action in critical situations.

Special attention is paid to the issue of training emotional resilience, which is critically important for the ability to make quick decisions in stressful situations. For this purpose, methods of modeling real conditions are used – training using mannequins, simulation centers, scenes with simulated injuries, which are as close as possible to real emergency situations. This approach minimizes the risk of panic and confusion when providing assistance in real conditions.

Additionally, the article considers an interdisciplinary approach to first aid training, which combines pedagogy, medicine and psychology. The involvement of medical knowledge allows for a deeper understanding of the physiological and anatomical aspects of providing assistance, while psychologi-

cal methods contribute to the development of stress resistance, communication skills and confidence in one's own actions.

Key words: *first aid, teaching methods, simulations, trainings, case methods, motivation, active learning, interactive technologies, teaching approaches, stress resistance, interdisciplinary approach, practical skills.*

Постановка проблеми та її актуальність.

Домедична допомога є обов'язковою складовою системи громадської безпеки, особливо в умовах зростання кількості надзвичайних ситуацій, дорожньо-транспортних пригод та інших екстрених випадків. Попри важливість цієї навички, більшість населення не має достатніх знань і практичного досвіду для ефективного надання допомоги постраждалим. Це зумовлено як недостатньою поінформованістю, так і низькою ефективністю традиційних методів навчання, що переважно зосереджені на теоретичних аспектах і не враховують необхідність практичної підготовки.

Ще однією важливою проблемою є відсутність систематичного підходу до формування емоційної готовності та стресостійкості, які є важливими для швидкого прийняття рішень у критичних ситуаціях. Традиційні методи навчання часто не забезпечують інтеграції знань і практичних навичок, що призводить до зниження ефективності освітнього процесу.

На цьому фоні виникає нагальна потреба в теоретичному обґрунтуванні та впровадженні сучасних педагогічних підходів, орієнтованих на активну участь учасників освітнього процесу, інтерактивність, практичну спрямованість і психологічну підготовку. Особливе значення мають симуляції, кейс-методи, тренінги, які дають змогу створити умови, максимально наближені до реальних.

Аналіз останніх досліджень з проблеми.

У сучасній науковій літературі проблема навчання навичкам домедичної допомоги розглянута з різних аспектів, включаючи педагогічні підходи, психологічну підготовку та використання інноваційних технологій навчання.

Зокрема, О. Литвин та І. Ликова (2023) дослідили вплив інтерактивних вправ на формування навичок домедичної допомоги при опіках у майбутніх педагогів. Автори підкреслюють важливість візуалізації можливих ситуацій з опіками різного ступеня та етіології, що дозволяє студентам краще підготуватися до реальних умов [6].

О. Солодовник та В. Горбаченко (2022) розглянули застосування тренінгових технологій у навчанні надання першої домедичної допомоги в освітніх закладах. Вони відзначають, що активні методи навчання, такі як ситуаційні рольові ігри та кейс-метод, підвищують ефективність засвоєння матеріалу та готовність студентів до практичних дій [7].

О. Сухенко та Н. Євтушенко (2021) акцентують увагу на формуванні фахових компетентностей

здобувачів вищої освіти щодо надання домедичної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій. Вони наголошують на важливості компетентного підходу та інтеграції теоретичних знань із практичними навичками [9].

А. Воробюхіна, Л. Животовська та Л. Боднар (2024) розглядають впровадження інноваційних медичних технологій у навчальний процес клінічних кафедр медичних закладів освіти. Автори зазначають, що використання сучасних технологій сприяє глибшому засвоєнню теоретичних знань та розвитку практичних навичок у студентів [2].

Дослідження вказаних авторів свідчать про необхідність систематичного й інтегрованого підходу до навчання домедичної допомоги. Ефективність освітнього процесу залежить від поєднання теоретичних знань, активних і практичних методик, а також підготовки учасників до дій у стресових умовах.

Мета статті: проаналізувати новітні підходи до формування навичок домедичної допомоги у здобувачів вищої освіти.

Основну увагу акцентовано на визначенні ефективних методик, які сприяють формуванню стійких практичних навичок студентів, розвитку емоційної стійкості та готовності до швидких рішень у критичних ситуаціях.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У процесі аналізу були розглянуті різноманітні педагогічні підходи до навчання навичок домедичної допомоги, зокрема тих, що сприяють формуванню практичних компетенцій, які є необхідними в екстрених ситуаціях. Цей процес передбачає не лише набуття теоретичних знань про принципи надання першої допомоги, а й глибоке занурення в реалістичні умови, де учасники повинні діяти швидко, злагоджено і без вагань. Важливою складовою цього навчання є здатність швидко оцінювати ситуацію, вчасно реагувати на виклики та ефективно приймати рішення, оскільки в умовах стресу кожна хвилина може бути критичною.

У зв'язку з цим, сучасне навчання домедичної допомоги повинно поєднувати теоретичні знання з активними практичними заняттями, що дозволяють студентам закріпити отримані знання у реалістичних практичних умовах. Теоретичні аспекти навчання забезпечують важливі відомості про основи надання домедичної допомоги. Серед них – основи анатомії людини, знання про функціонування органів і систем організму, принципи та алгоритми оцінки стану постраждалого, важливість дотримання правил безпеки при наданні

допомоги, а також техніки, що забезпечують ефективне проведення реанімаційних заходів, зупинки кровотеч, перев'язування ран, накладення шини та інші критичні дії. Ці теоретичні знання необхідні для розуміння механізмів травм і хвороб, щоб правильно вибирати методи допомоги в різних ситуаціях [4, с. 6].

Однак, незважаючи на важливість теоретичних знань, їхнє засвоєння може бути поверховим, якщо ці знання не застосовуються в реальних умовах. У теорії можна вивчити алгоритми надання допомоги, але в екстрених ситуаціях, коли кожна секунда має значення, недостатньо лише теоретичних знань. Це може призвести до помилок через невпевненість або недооцінку важливості деяких етапів допомоги. В реальних умовах стрес, паніка і терміновість ситуації можуть значно вплинути на швидкість і точність виконання медичних процедур, тому важливо, щоб навчання містило елементи практичної підготовки, які дозволяють перевірити та закріпити ці знання на практиці.

Застосування теоретичних знань на практиці є ключем до їхнього глибокого засвоєння. Тому важливо, щоб курс навчання домедичної допомоги містив не лише теоретичні лекції, але й практичні заняття, де студенти можуть відпрацювати різноманітні ситуації, що найбільше відповідають реальним надзвичайним умовам. Зокрема, це охоплює практику на манекенах, використання тренажерів, проведення симуляцій реальних аварій, медичних катастроф або нещасних випадків. На таких заняттях учасники можуть практикувати виконання конкретних процедур, відпрацьовувати координацію дій у групі, вчитися швидко реагувати на змінні умови ситуації і правильно приймати рішення.

Теоретичний курс, доповнений практико орієнтованими методами, дає можливість студентам набутися досвід в умовах, схожих на реальні надзвичайні ситуації. Практичні вправи, що моделюють екстрені випадки, стають не лише репетицією правильних дій, але й важливим етапом психологічної підготовки. В таких умовах студенти вчаться не лише фізично виконувати процедури, але й бути емоційно та психологічно підготовленими до стресу, який виникає під час роботи в екстремальних умовах. Роль навчальних симуляцій полягає не лише в технічному відпрацюванні дій, але й у розвитку вміння зберігати спокій, швидко приймати рішення, аналізувати ситуацію і реагувати на зміни, що відбуваються. Відсутність практики або недостатня підготовка до стресу може призвести до того, що навіть теоретично підготовлена особа може не зуміти діяти належним чином у реальній надзвичайній ситуації [2, с. 57].

Тому поєднання теоретичних і практичних занять є важливим аспектом формування комп-

лексних навичок домедичної допомоги, які передбачають не лише знання про організм людини і медичні процедури, але й здатність швидко і точно реагувати на будь-які зміни ситуації. В цьому контексті викладачі мають використовувати різноманітні методи, що дають змогу учасникам не лише засвоїти матеріал, але й отримати досвід, що буде корисним у реальних надзвичайних обставинах.

Педагогічні стратегії, які використовуються в навчанні домедичної допомоги, передбачають застосування симуляційного навчання, що допомагає створити максимально реалістичні умови для відпрацювання навичок. Симуляції є одним з найбільш ефективних методів навчання, оскільки вони дають учасникам можливість не тільки отримати теоретичні знання, але й застосувати їх на практиці. Завдяки використанню манекенів і тренажерів, що імітують реальні ситуації, учасники можуть виконувати необхідні медичні процедури, такі як проведення серцево-легеневої реанімації, зупинка кровотеч, накладання шини або стабілізація травмованих у різних сценаріях [4, с. 12].

Завдяки інтеграції таких засобів навчання, як манекени і тренажери, освітній процес набуває інтерактивного та практичного характеру. Наприклад, манекени, оснащені сенсорами, дають змогу точно фіксувати правильність виконання дій, а також аналізувати ефективність реанімаційних заходів або інших медичних процедур. Такий підхід дає змогу здобувачам освіти отримати безпосередній зворотний зв'язок про їхні дії, що значно підвищує якість навчання та допомагає зрозуміти важливість кожного кроку в наданні допомоги.

Сучасні віртуальні технології також активно використовуються для симуляційних тренувань, де студенти можуть взаємодіяти з віртуальними середовищами, що відтворюють екстремальні ситуації, такі як ДТП, природні катастрофи чи інші надзвичайні події. Віртуальні симулятори дають можливість створювати різноманітні сценарії, у яких учасники повинні діяти в умовах стресу і обмеженого часу, що є важливим аспектом для підготовки до реальних екстрених ситуацій. Вони також можуть враховувати психологічний аспект навчання, наприклад, емоційне реагування на травмованих людей або паніку [10, с. 25].

Ці методи навчання є важливими, оскільки вони дають можливість учасникам не лише практикуватися у правильності дій, але й удосконалювати свої навички в реальних умовах, що дуже важливо для швидкої реакції в екстрених ситуаціях. Симуляційне навчання дає змогу створити атмосферу, яка наближає навчання до реальності, що допомагає студентам зрозуміти, як важливо діяти швидко, злагоджено і професійно в момент критичної ситуації. Це забезпечує більш ефективну підготовку, оскільки кожен учасник отримує не тільки теоретичні знання, але й реальний

досвід надання медичної допомоги, що може бути вирішальним у справжній життєвій ситуації.

У навчанні домедичної допомоги важливо зробити акцент на кейс-методах і рольових іграх, які є важливими педагогічними інструментами для практичного засвоєння матеріалу. Ці методи дають змогу учасникам не лише вивчати теорію, але й відпрацьовувати конкретні сценарії, в яких їм доводиться приймати рішення та діяти в реальному часі, наближеному до екстремальних ситуацій. Кейс-методи передбачають розв'язування реальних проблем, що виникають під час надання домедичної допомоги, наприклад, при серцевому нападі, нещасному випадку або травмах. У такому форматі учасники отримують конкретну ситуацію, в якій потрібно визначити найкращі методи дій, звернути увагу на важливі аспекти допомоги та оцінити свої рішення [8, с. 69].

Рольові ігри є ще одним потужним інструментом, який допомагає моделювати різноманітні ситуації, в яких учасники змінюють ролі. Студенти можуть бути рятувальниками, медиками або навіть постраждалими, що дає можливість відчувати усі аспекти процесу надання допомоги з різних перспектив. Важливим є те, що кожен учасник отримує практичний досвід, навчається правильно реагувати на зміни ситуації та приймати рішення в умовах стресу. Цей підхід дає змогу глибше зрозуміти важливість кожного етапу надання допомоги, а також роль кожного члена команди.

Кейс-методи і рольові ігри сприяють розвитку важливих компетентностей, таких як здатність до прийняття швидких рішень в умовах обмеженого часу і стресу, координація дій серед учасників та співпраця в команді. Адже в реальних екстрених ситуаціях важливо не тільки мати чітке уявлення про необхідні дії, а й зуміти ефективно комунікувати і працювати разом з іншими людьми, щоб забезпечити найкращий результат. Такі вправи допомагають студентам навчитися реагувати на різні сценарії, зберігаючи спокій і ефективність у своїх діях.

Використання цих методів не лише підвищує рівень технічної підготовки, але й створює середовище, де учасники можуть покращити свої психологічні та міжособистісні навички. Вони вчаться ефективно працювати в стресових умовах, підтримувати командний дух і розуміти важливість кожного етапу медичної допомоги. Такі методи забезпечують не лише вдосконалення навичок, але й підготовленість до реальних надзвичайних ситуацій, де швидкість і точність рішень можуть врятувати життя [8, с. 70].

Особливу увагу в навчанні домедичної допомоги необхідно приділяти емоційному аспекту підготовки, оскільки саме в стресових ситуаціях важливо не лише володіти технічними навичками,

але й мати змогу зберігати спокій і концентрацію. У реальних екстрених умовах часто виникає необхідність діяти швидко і без вагань, але під сильним емоційним тиском. Паніка, тривога або страх можуть суттєво знижувати ефективність надання допомоги, тому психологічна підготовка є обов'язковою складовою освітнього процесу.

Психологічний тренінг в цьому контексті має на меті розвиток емоційної стійкості у студентів, здатності швидко реагувати на стрес, не даючи емоціям захопити контроль над ситуацією. Такий тренінг може включати вправи на розвиток самоконтролю, стратегії з управління стресом і методи релаксації, що допомагають знизити рівень тривожності. Учасники навчання вчаться не панікувати під час надання першої допомоги, а також контролювати свої емоції, щоб приймати правильні рішення в складних і небезпечних ситуаціях [5, с. 182].

Тренінги з розвитку емоційної стійкості передбачають вправи, що імітують екстрені умови, де учасники повинні приймати рішення та діяти за обмежений час, при цьому зберігаючи спокій і точність виконання дій. Це допомагає створити реалістичний досвід, коли кожна дія та рішення важливі і можуть вплинути на результат. Зокрема, такі тренінги допомагають зберігати концентрацію на важливих етапах надання допомоги: оцінюванні стану постраждалого, проведенні реанімаційних заходів, зупинці кровотечі тощо.

Психологічна підготовка допомагає також у розвитку здатності діяти в команді, адже в екстрених умовах важливо не лише правильно надавати допомогу, але й взаємодіяти з іншими людьми, зберігаючи спокій і координацію дій. Вміння працювати в команді під стресом, не створюючи додаткових проблем, а підтримуючи один одного в процесі допомоги, є важливим аспектом у навчанні домедичної допомоги [5, с. 188].

Іншими важливими елементами, які значно підвищують ефективність практико орієнтованих методів навчання домедичної допомоги, є моделювання кризових ситуацій, що дає можливість учасникам відтворювати реальні надзвичайні ситуації. Зокрема, використання манекенів для відпрацювання таких процедур, як серцево-легенева реанімація, зупинка кровотеч, введення медикаментів та інші критичні дії, створює умови, наближені до реальних екстрених ситуацій, де кожна дія може мати вирішальне значення. Такий підхід дає змогу учасникам набути практичного досвіду, одночасно отримуючи зворотний зв'язок від інструкторів, що допомагає коригувати помилки і вдосконалювати свої навички [3, с. 37].

Ці тренування не лише дають можливість учасникам відточити технічні аспекти виконання медичних процедур, але й формують відповідальність за свої дії. У реальних умовах, коли потрібно

приймати рішення за лічені секунди, важливо, щоб учасники вже мали чітке уявлення про правильність своїх кроків і діяли з впевненістю. Моделювання ситуацій дає можливість створити атмосферу терміновості, що забезпечує реалістичне відчуття відповідальності, оскільки в екстрених випадках кожне рішення може мати значення для життя постраждалого.

Крім того, такі методи дають змогу учасникам виконувати завдання в обмежений час, що є важливою складовою ефективного навчання. Студенти вчаться діяти швидко і зосереджено, розвиваючи здатність до прийняття рішень під тиском, без паніки та збереження високого рівня точності в своїх діях. Це допомагає значно покращити їхні навички та готовність до реальних ситуацій [3, с. 38].

Окремо важливим є можливість визначити свої слабкі місця під час відпрацювання таких сценаріїв. Під час моделювання кризових ситуацій учасники можуть виявити області, де їхні навички потребують удосконалення, зокрема точність у виконанні процедур, швидкість прийняття рішень чи координація в команді. Зворотний зв'язок від інструкторів і колег допомагає усунути недоліки і створює умови для подальшого розвитку та вдосконалення навичок, що вкрай важливо для ефективного надання допомоги в реальних екстрених ситуаціях.

Також важливим елементом сучасного навчання домедичної допомоги є впровадження мобільних додатків та онлайн-курсів, які дають можливість учасникам навчатися в зручний для них час та покращувати свої навички. Ці технології дають можливість студентам систематизувати і поглибити теоретичні знання, а також отримувати доступ до додаткових ресурсів, що допомагають краще засвоїти матеріал. Мобільні додатки можуть містити інструкції щодо надання допомоги, відеоуроки, інтерактивні вправи, що дозволяють на практиці відпрацьовувати основні навички, наприклад, проведення реанімації або зупинки кровотеч [1].

Віртуальні симуляції, доступні через такі платформи, дозволяють студентам практикуватися в умовах, наближених до реальних надзвичайних

ситуацій, навіть не маючи фізичного доступу до тренажерів чи манекенів. Це дає можливість не тільки вдосконалювати технічні навички, а й отримати зворотний зв'язок щодо правильності виконаних дій, що допомагає виправити помилки до того, як вони будуть допущені в реальних обставинах.

Використання мобільних додатків та онлайн-курсів не тільки допомагає подолати обмеження традиційних класних занять, але й дає можливість навчатися на відстані, що важливо для людей, які мають обмежений доступ до закладів освіти або хочуть додатково підвищити свою кваліфікацію. Такі ресурси можуть бути використані для самоосвіти і вдосконалення знань, оскільки надання медичної допомоги – це сфера, в якій постійно виникають нові дослідження, методики та технології [1].

Використання таких педагогічних стратегій значно підвищує ефективність навчання домедичної допомоги. Воно дає змогу не лише забезпечити студентам доступ до теоретичних знань, але й активно формувати практичні навички, які вони можуть застосовувати в реальних ситуаціях. Більше того, такі інструменти сприяють розвитку психологічної готовності учасників до рятувальних дій в екстрених ситуаціях, допомагаючи зберігати спокій і ефективність навіть у найскладніших умовах. Завдяки сучасним технологіям, навчання стає більш гнучким, доступним і адаптованим до потреб кожного учасника.

Висновки. Узагальнюючи, можна стверджувати, що навчання домедичної допомоги повинно бути комплексним, поєднуючи теоретичні знання з практичними навичками. Використання інноваційних технологій навчання, таких як симуляції, рольові ігри, мобільні додатки та онлайн-курси, значно підвищує ефективність навчання та підготовку до реальних екстрених ситуацій. Психологічна готовність до стресових умов також є ключовою складовою цього процесу.

Подальші дослідження мають фокусуватися на впровадженні новітніх технологій, вдосконаленні методик навчання та підготовці інструкторів, що допоможе підвищити рівень надання домедичної допомоги в реальних умовах.

Література:

1. Використання сучасних технологій для надання домедичної допомоги у деяких країнах світу. URL: <https://ns-plus.com.ua/2021/10/21/vykorystannya-suchasnyh-tehnologij-dlya-nadannya-domedychnoyi-dopomogy-u-deyakyh-krayinah-svitu/> (дата звернення: 04.01.2025).
2. Вородюхіна А. К., Животовська Л. В., Боднар Л. А. Використання інноваційних медичних технологій під час навчання на клінічних кафедрах вищих медичних закладах освіти. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи*: зб. статей VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 22–24 листопада 2023 р. Полтава, 2024. С. 50–54.
3. Ковальова О. В. Впровадження симуляційних технологій навчання в медичну освіту. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: Педагогічні науки*. Вип. 1 (58). Харків : ХНМУ, 2019. С. 36–41.
4. Козлова О. Ф. Домедична допомога: навчально-методичний посібник для мед. ВНЗ I–III р.а. Київ, 2017. 49 с.

5. Кокун О. М. Зміст та структура психологічної готовності фахівців до екстремальних видів діяльності. *Проблеми екстремальної та кризової психології: збірник наукових праць*. Харків : УЦЗУ, 2010. Вип. 7. С. 182–190.
6. Литвин О. В., Ликова І. О. Використання інтерактивних вправ при формуванні у здобувачів навичок домедичної допомоги при опіках. *Наука та освіта в дослідженнях молодих учених: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених*, Харків, 18 трав. 2023 р. Харків, 2023. С. 183–184.
7. Солодовник О. В., Горбаченко В. Використання тренінгової технології надання першої домедичної допомоги в закладах освіти. *Сучасна освіта: стратегії та технології навчання*. 2022.
8. Степанова Г. М. Застосування кейс-технологій у викладанні фундаментальних дисциплін в медичному ЗВО. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: "Педагогічні науки"*. № 2. Червень, 2020. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3830> (дата звернення: 04.01.2025).
9. Сухенко О. В., Євтушенко Н. С. Формування фахових компетентностей здобувачів вищої освіти з питань надання домедичної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій. Безпека людини у сучасних умовах: зб. доп. 13-ї Міжнар. наук.-метод. конф. та 147-ї Міжнар. наук. конф. Європ. Асоц. наук з безпеки (EAS), 2-3 грудня 2021 р. Харків, 2021. С. 82-83.
10. Чуприна О. В., Жилін Т. П. Домедична підготовка: курс лекцій. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 120 с.

References:

1. Vykorystannia suchasnykh tekhnolohii dlia nadannia domedychnoi dopomohy u deiakykh krainakh svitu [Use of modern technologies for providing pre-medical care in some countries of the world]. Retrieved from: <https://ns-plus.com.ua/2021/10/21/vykorystannya-suchasnyh-tehnologij-dlya-nadannya-domedychnoyi-dopomogy-u-deyakyh-krayinah-svitu/> (accessed: 04.01.2025).
2. Vorodiukhina, A. K., Zhivotovska, L. V., & Bodnar, L. A. (2024). Vykorystannia innovatsiinykh medychnykh tekhnolohii pid chas navchannia na klinichnykh kafedrah vyshchykh medychnykh zakladakh osvity [The use of innovative medical technologies in teaching at clinical departments of higher medical educational institutions]. Current issues of linguistics, professional linguodidactics, psychology, and pedagogy of higher education: Collection of articles of the VIII International Scientific and Practical Conference, Poltava, November 22–24, 2023. Poltava, pp. 50–54. [in Ukrainian]
3. Kovalova, O. V. (2019). Vprovadzhennia symulatsiinykh tekhnolohii navchannia v medychnu osvitu [Implementation of simulation learning technologies in medical education]. Continuous Professional Education: Theory and Practice. Series: Pedagogical Sciences, Issue 1 (58). Kharkiv: KhNMU, pp. 36–41. [in Ukrainian]
4. Kozlova, O. F. (2017). Pre-medical care: Educational-methodical manual for medical universities of I-III accreditation levels. Kyiv, 49 p. [in Ukrainian]
5. Kokun, O. M. (2010). Zmist ta struktura psykhologichnoi hotovnosti fakhivtsiv do ekstremalnykh vydiv diialnosti [Content and structure of specialists' psychological readiness for extreme activities]. *Problems of Extreme and Crisis Psychology: Collection of scientific papers*, Issue 7, pp. 182–190. Kharkiv: UCZU. [in Ukrainian]
6. Lytvyn, O. V., & Lykova, I. O. (2023). Vykorystannia interaktyvnykh vprav pry formuvanni u zdobuvachiv navychok domedychnoi dopomohy pry opikakh [The use of interactive exercises in the formation of pre-medical care skills in students with burns]. Science and education in the research of young scientists: Collection of materials of the IV International scientific-practical conference, Kharkiv, May 18, 2023, pp. 183–184. [in Ukrainian]
7. Solodovnyk, O. V., & Horbachenko, V. (2022). Vykorystannia treningovoi tekhnolohii nadannia pershoi domedychnoi dopomohy v zakladakh osvity [Using training technology for providing first pre-medical aid in educational institutions]. Modern education: strategies and teaching technologies. [in Ukrainian]
8. Stepanova, G. M. (2020). Zastosuvannia keis-tekhnolohii u vykladanni fundamentalnykh dystsyplin v medychnomu ZVO [Application of case technologies in teaching fundamental disciplines in medical universities]. *Bulletin of the Bohdan Khmelnytsky Cherkasy National University. Series: "Pedagogical Sciences"*, No. 2, June. Retrieved from: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3830> (accessed: 04.01.2025). [in Ukrainian]
9. Sukhenko, O. V., & Yevtushenko, N. S. (2021). Formuvannia fakhovykh kompetentnostei zdobuvachiv vyshchoi osvity z pytan nadannia domedychnoi dopomohy v umovakh nadzvychainykh sytuatsii [Formation of professional competencies of higher education students in providing pre-medical care in emergency situations]. Human Security in Modern Conditions: Collection of reports of the 13th International Scientific and Methodological Conference and the 147th International Scientific Conference of the European Association of Security Sciences (EAS), December 2–3, 2021, Kharkiv, pp. 82–83. [in Ukrainian]
10. Chupryna, O. V., & Zhilin, T. P. (2017). Domedychna pidhotovka [Pre-medical training]: Lecture course. Kyiv: National Academy of Internal Affairs, 120 p. [in Ukrainian]